

лить одну, главную характеристику общечеловеческих ценностей, проявляющуюся во всех других и являющуюся основой формирования ценностной направленности личности. Такой характеристикой является отношение к людям.

Таким образом, профессиональные ценности составляют ядро, ведущий компонент профессионального самосознания, отражающий субъективное отношение будущего педагога и выступающий необходимым условием саморазвития и самореализации его личности [3, с. 26]. Работа по оптимизации процесса формирования профессионально-значимых ценностей у будущих педагогов в учреждении высшего образования опирается, как правило, на учебную деятельность студентов, их самостоятельную исследовательскую деятельность (Н.В. Кузьмина, И.Ф. Исаев, В.Э. Тамарин, Е.Н. Шиянов и др.). Вместе с тем подчеркивается, что эффективность процесса формирования профессионально-ценностных ориентаций у будущих педагогов можно ожидать лишь при организации комплексного и системного воздействия различных факторов во всех видах деятельности студентов.

Список литературы: 1. Абдулина О.А. Личность студента в процессе профессиональной подготовки // Высшее образование в России. – М., 1993. – № 3. – с. 78–81. 2. Бондаревская Е.В. Гуманистическая парадигма личностно-ориентированного образования / Е.В. Бондаревская, И.А. Колесникова, Л.М. Митина // Педагогика. – 1997. – № 4. – с. 54–59. 3. Кобелева О.В. К вопросу о формировании жизненных ценностей у молодежи. //В сб.: Национально-региональный компонент образования в условиях его стандартизации. – Бирск, 1997. – С. 24–27. 4. Мясичев В.Н. Психология отношений / В.Н. Мясичев. – Л.: ЛГУ, 1998. – 368 с.

*Шаполова В.В.
м. Харків, Україна*

МОДЕРНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

Сьогодні як ніколи раніше прогресивність будь-якого суспільства визначається перш за все рівнем розвитку особистості. Цей чинник є головним важелем подальшого прогресу, а розвиток особистості, в свою чергу, визначає освіта. Перед вищими технічними навчальними закладами сьогодні постають більш жорсткі вимоги щодо підготовки нової генерації управлінських кадрів. Отже сучасна освіта повинна бути на-

правлена, перш за все, на розвиток особистості людини, розкриття її можливостей, талантів, становлення самосвідомості, самореалізації.

Не випадково Міністерство освіти і науки України в керівних документах постійно вимагає від системи освіти пошуку шляхів підвищення ефективності навчання. Це в повній мірі відноситься і до підготовки майбутніх менеджерів.

Саме тому гостро актуальними стають проблеми розробки:

- нового змісту, методів і засобів навчання;
- значного поглиблення теоретичної бази знань;
- посилення прикладної спрямованості навчання;
- удосконалення педагогічної майстерності викладачів;
- відповідного дидактичного і науково-методичного забезпечення навчального процесу та його психолого-педагогічного обґрунтування;
- розкриття творчого потенціалу студентів та викладачів у відповідності до їх нахилів, запитів і здібностей.

Безумовно, одним з найважливіших шляхів підвищення якості освіти любого молодого фахівця і, безумовно, майбутніх менеджерів, є приведення змісту освіти у відповідність до тих вимог, які висувають сучасні економіка, бізнес і т.і. Це обумовлено тим, що сучасна цивілізація вступила в новий – інноваційний тип прогресу. Тобто це такий період розвитку суспільства, що несе в собі високий динамізм, швидку зміну знань, інформації, технологій.

Змінюваність стає не винятком в житті людини і суспільства, а повсякденною характеристикою життя. Тому слід формувати людину, здатну і психологічно і професійно жити і діяти в постійно змінюваному середовищі.

Для цього необхідно змінити саму направленість навчального процесу. Не тільки творче засвоєння базових знань, а й реалізація інших функцій. Зокрема, треба навчити людину навчатися впродовж життя, виробляти уміння, навички і потребу робити це. А також – навчити використовувати отримані знання в практичній діяльності: професійній, суспільно-громадській, побуті.

Тобто формувати знаннєву людину, для якої знання є методологічною основою життя і діяльності. Тільки таким чином ми зможемо утвердити в Україні суспільство знань.

Важливе місце у вирішенні проблем суспільства належить майбутнім менеджерам які володіють професійними знаннями і навичками, мають високий рівень відповідальності і корпоративної культури, які є показником ефективності та конкурентоспроможності самого менеджера особисто та зменшення ризиків діяльності організації в цілому.

Це завдання може бути виконано лише за умови приведення зміста освіти до сучасних потреб суспільства.

Зміст освіти – це науково-обґрунтована система дидактично та методично оформленого навчального матеріалу для різних освітніх і кваліфікаційних рівнів.

Як зазначено в «Положенні про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» зміст освіти визначається освітньо-професійною програмою підготовки, структурно – логічною схемою підготовки, навчальними програмами дисциплін, іншими нормативними актами органів державного управління освітою та вищого навчального закладу і відображається у відповідних підручниках, навчальних посібниках, методичних матеріалах, дидактичних засобах [7].

«Енциклопедія освіти» видана Національною Академією педагогічних наук України трактує зміст освіти як структуру, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття освіти і певної кваліфікації. Під змістом освіти автори енциклопедії розуміють обумовлену потребами суспільства систему знань, умінь і навичок особи, її професійні, світоглядні і громадські якості, що мають бути сформовані у процесі навчання з урахуванням розвитку суспільства, науки, техніки, технології, культури, мистецтва [2].

Отже одним з головних завдань є – модернізація освітньо-професійних програм підготовки фахівців. Модернізація навчальних програм – має на меті, перш за все підвищення ефективності освітнього процесу, гарантування підготовки високоосвіченого, компетентного, відповідального фахівця. Тобто її головним результатом повинно стати досягнення нової якості освіти, яка б відповідала вимогам сучасного суспільства.

Основними джерелами змісту вищої освіти є соціальний досвід людства, який має своє відображення у матеріальній і духовній культурі. Обсяг і характер змісту освіти визначається цілями і завданнями, що відповідають потребам суспільства, типом і рівнем освітньої установи, змістом навчальних дисциплін, а також віковими і пізнавальними можливостями тих, що навчаються» [2].

Виділяють три рівні формування змісту освіти: перший – системне узагальнення уявлення у вигляді теоретичних засад; другий – реалізується на рівні навчальної дисципліни; третій – у навчальному матеріалі, фіксованому в підручниках і посібниках [2].

Відомі вчені М. Скаткін, І. Лернер, В. Краєвський та їх послідовники у своїх наукових працях орієнтувалися на засвоєння знань, формування умінь, способів діяльності та узагальнені способи діяльності. За їх думкою, зміст освіти є соціальний досвід людства, який педагогічно адаптований та тотожний за структурою, але не за обсягом, матеріальній і духовній культурі суспільства. Його структурними елементами є: досвід пізнавальної діяльності, формою результатів якого є знання; дос-

від здійснення відомих способів діяльності – у формі уміння діяти за зразком; досвід творчої діяльності – у формі вміння приймати ефективні рішення в проблемних ситуаціях; досвід здійснення емоційно-ціннісних відносин – у формі особистісних орієнтацій [1. С. 6.; 5].

Згідно із Законом України «Про вищу освіту», під професійною підготовкою мається на увазі здобуття кваліфікації за відповідним напрямом або спеціальністю [3].

Проблеми змісту професійної підготовки у своїх наукових працях вивчали відомі вітчизняні та зарубіжні науковці: С. Гончаренко, Р. Гуревич, І. Зязюн, С. Ледньов, І. Лернер, М. Лещенко, В. Краєвський, Н. Ничкало, О. Савченко, М. Скаткін, Б. Сусь, Т. Стефановська, Г. Тарасенко та інші.

У їх наукових працях великий обсяг відводиться змісту підготовки фахівця, говорить про необхідність розглядати процес формування змісту освіти як цілісну, комплексну проблему, а розв'язання цієї проблеми необхідно здійснювати на засадах ґрунтовних теоретико-методологічних підходів.

Виходячи з головних принципів формування змісту підготовки менеджерів освіти, а саме: «його відповідність потребам суспільства; діалектичну єдність змістової та процесуальної сторін навчання; структурну єдність змісту підготовки менеджерів освіти на різних рівнях його формування», можна зробити висновок, що на складові змісту професійної підготовки менеджера перш за все впливають потреби суспільства [4. С. 10–11].

Сьогодні вимагає від освітніх закладів підвищення професійної підготовки висококваліфікованих менеджерів, здатних застосовувати отримані в університеті знання при виконанні обов'язків з конкретної спеціальності, практично вирішувати середньостатистичні завдання обраної професії, підвищувати рівень своєї професійної майстерності, ефективно адаптуватися до швидких змін та досягати поставлених цілей не втрачаючи культурної, ціннісної, особистісної складової їх професійної діяльності.

Нові соціально-економічні пріоритети розвитку сучасних організацій, установ загострюють увагу на необхідності формування високого рівня корпоративної культури майбутніх фахівців як складного особистісного утворення, зокрема менеджерів.

Безперечним є той факт, що корпоративна культура відіграє велику роль не тільки у професійній сфері, але й в інших сферах життєдіяльності особистості фахівців.

Постає проблема в удосконаленні змісту професійної підготовки майбутніх менеджерів з метою цілеспрямованого формування у них корпоративної культури.

Виходячи з вищенаведеного, концепція змісту професійної підготовки майбутніх менеджерів базується на засвоєнні педагогічно-адаптованого, соціального, управлінського та культурного досвіду.

Основними елементами цього досвіду, який має відображення в змісті професійної підготовки майбутніх менеджерів, виступають:

– загально-професійні знання (забезпечення майбутнім менеджерам уявлення про сучасну картину світу та про особливості їх професійної діяльності);

– формування вмінь та навичок здійснення відомих загальнолюдських та професійно-управлінських способів діяльності, напрацювання досвіду вирішення нових професійних проблем, який вимагає самостійного, творчого перетворення здобутих раніше загальнонаукових, спеціальних, професійних знань, умінь та навичок в умовах професійної соціалізації;

– формування зацікавленості до професійної діяльності та усвідомлення значущості корпоративної культури майбутніх менеджерів, як професійно-важливого особистісного утворення.

Загальновідомо, що навчальна програма – найважливіший складник системи освіти, це нормативний документ, який не тільки спрямовує але дещо і обмежує діяльність викладача й студента. Від неї безпосередньо залежить якість освіти. На одному з методологічних семінарів «Проблеми якості освіти: теоретичні і практичні аспекти» В.Г. Кремень зазначив, що серед багатьох проблем сучасного навчального процесу як одна з головних виділяється проблема неповної відповідності базових знань, відображених у програмах і підручниках, сучасним досягненням науки, тому створення нових навчальних програм і підручників, спричинене переходом до нового змісту, мусить усунути ці вади. Такий перехід має привести до оновленого, сучасного типу освіти та розумінням її якості, що відповідає теперішньому часу [6. С. 5–18].

У педагогічній роботі при підготовці до реалізації навчального плану, існує практика створення нових навчальних і робочих програм, які впроваджуються у навчальний процес для досягнення педагогічних цілей, або модернізація, доповнення вже існуючих навчальних і робочих програм, які наповнюються необхідним змістом.

Беручи до уваги вищезазначене, ми прийшли до висновку, що удосконалення змісту професійної підготовки майбутніх менеджерів з метою цілеспрямованого формування у них корпоративної культури відбудеться за рахунок модернізації вже створених навчальних програм гуманітарного циклу.

Це обумовлено їх теоретичним та практичним наповненням, а також можливістю скорегувати навчальний процес таким чином, щоб,

не руйнуючи звичайного педагогічного процесу, ввести теоретичний матеріал та практику націлену на розкриття та формування корпоративної культури майбутніх менеджерів. На даний момент у циклі навчальних дисциплін відсутні теми, спеціально спрямовані на формування корпоративної культури у ВТНЗ. Перш ніж внести суттєві корективи у програму педагогічних дисциплін, необхідно провести детальний аналіз змісту та цілей цих дисциплін. Також, доцільним буде проведення консультацій з провідними представниками професорсько-викладацького складу з метою ознайомлення з особливостями викладання цих дисциплін.

При формуванні корпоративної культури у майбутніх менеджерів у ВТНЗ можуть використовуватися такі форми аудиторної і позааудиторної роботи майбутніх менеджерів, як: лекції, практичні заняття, семінари, контрольні роботи, консультації. Вибір дисциплін обумовлений також кількістю годин, передбачених для їх вивчення.

Таким чином було проаналізовано та зроблено висновок про можливість та доцільність удосконалення змісту професійної підготовки майбутніх менеджерів з метою цілеспрямованого формування у них корпоративної культури за рахунок модернізації, наповнення та впровадження вже створених навчальних програм гуманітарного циклу.

Список літератури: 1. Браже Т.Г. Современная аттестация учителей: цели и тенденции / Т.Г. Браже // Педагогика. – 1995. – № 3. – С. 69. 2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний редактор В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с., С. 321. 3. Закон України «Про освіту» № 76-VIII від 28.12.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> 4. Князев А.М. Социальные компоненты личности как объект оценивания / А.М. Князев, Е.В. Немцова, С.Н. Палецкая // Проблемы качества образования: материалы XV Всероссийской научно-методической конференции. – М. : МГПУ. – 2006. – С. 10–11. 5. Кравченко Л.М. Наукові основи підготовки менеджера освіти у системі неперервної педагогічної освіти : дис. ... на здобуття наук. Ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Любов Миколаївна Кравченко. – 2009. 6. Кремень В.Г. Якісна освіта в контексті загальноцивілізаційних змін // Педагогіка і психологія. Вісник АПН України. – К., 2007. – № 2 (55). – С. 5–18. 7. «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» наказ МОН, № 161 від 2.06.93 р